

รายละเอียดของรายวิชา

ชื่อสถาบันอุดมศึกษา

มหาวิทยาลัยศิลปากร

วิทยาเขต/คณะ/ภาควิชา

วังท่าพระ คณะโบราณคดี ภาควิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. รหัสและชื่อรายวิชา

รหัสวิชา 317 513 ศิลปะสุโขทัยและล้านนา

(Sukhothai and Lanna Art)

2. จำนวนหน่วยกิต

3 หน่วยกิต (3-0-6)

3. หลักสูตรและประเภทของรายวิชา

หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ

วิชาเอกบังคับ

วิชาเอกบังคับเลือก

วิชาเอกเลือก

วิชาโทบังคับ

วิชาโทเลือก

วิชาเลือกเสรี

วิชาศึกษาทั่วไปบังคับ

วิชาศึกษาทั่วไปบังคับเลือก

วิชาศึกษาทั่วไป

เลือก

วิชากลางคณะ

4. อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ผู้สอน ศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ชัย สายสิงห์

5. ภาคการศึกษา / ชั้นปีที่เรียน ภาคการศึกษาที่ 2 / ชั้นปีที่ 1

6. รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน (Pre-requisite) ไม่มี

7. รายวิชาที่ต้องเรียนพร้อมกัน (Co-requisites) ไม่มี

8. วันเวลา และสถานที่เรียน วันพฤหัสบดี เวลา 09.25-12.05 น. ห้อง 507 คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร

9. วันที่จัดทำหรือปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชาครั้งล่าสุด

30 พฤศจิกายน 2562

หมวดที่ 2 จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

1. จุดมุ่งหมายของรายวิชา

เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะรูปแบบ การกำหนดอายุและลำดับวิวัฒนาการทางศิลปะ แนวความคิดและคติในการสร้าง อันแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ศิลปะ สัมพันธ์กับหลักฐานทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี และเพื่อประโยชน์ในการศึกษา ค้นคว้าทางด้านประวัติศาสตร์ศิลปะ และวิชาชีพที่เกี่ยวข้องต่อไป

2. วัตถุประสงค์ในการพัฒนา/ปรับปรุงรายวิชา

เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะรูปแบบ การกำหนดอายุและลำดับวิวัฒนาการทางศิลปะ แนวความคิดและคติในการสร้าง อันแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ศิลปะ สัมพันธ์กับหลักฐานทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี และเพื่อประโยชน์ในการศึกษา ค้นคว้าทางด้านประวัติศาสตร์ศิลปะ และวิชาชีพที่เกี่ยวข้องต่อไป

หมวดที่ 3 ลักษณะและการดำเนินการ

1. คำอธิบายรายวิชา

ศิลปะหรือฤกษ์ชัยก่อนพุทธศตวรรษที่ 19 และศิลปะสุโขทัย-ล้านนา ตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 19-22 ทางภาคเหนือและภาคกลางตอนบนของประเทศไทย มีการศึกษานอกสถานที่

Haripunjaya art prior to the 13th century as well as Sukhothai and Lanna art from the 13th to 16th century A.D. in Northern and Upper part of Central Thailand Field trip required.

2. จำนวนชั่วโมงที่ใช้ต่อภาคการศึกษา

บรรยาย	สอนเสริม	การฝึกปฏิบัติ/งานภาคสนาม/การฝึกงาน	การศึกษาด้วยตนเอง
45 ชั่วโมง	ไม่มี	ไม่มี	90 ชั่วโมง

(กรณีไม่มีให้ระบุคำว่า "ไม่มี")

3. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่นักศึกษาเป็นรายบุคคล

- วันพฤหัสบดี เวลา 13.00-15.00 น. ห้อง 505 คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร

(นักศึกษาที่ประสงค์จะเข้าขอคำปรึกษาจะต้องทำการนัดหมายล่วงหน้า)

หมวดที่ 4 การพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักศึกษา

1. คุณธรรม จริยธรรม

1.1 คุณธรรม จริยธรรมที่ต้องพัฒนา

- ความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย
- ความมีวินัยในชั้นเรียน
- การยอมรับในความเห็นและความเชื่อที่แตกต่าง

1.2 วิธีการสอนที่จะใช้พัฒนาการเรียนรู้

- สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ผ่านการบรรยายในชั้นเรียน
- ความรับผิดชอบต่องานที่และความมีวินัยในชั้นเรียนจะพูดคุยตกลงกับนักศึกษาในคาบเรียนแรก และจะกระตุ้นเตือนทุกครั้งที่นักศึกษาไม่ปฏิบัติตามข้อตกลง
- การยอมรับในความเห็นแตกต่างจะสอดแทรกในเนื้อหาการเรียน โดยการยกตัวอย่างแนวความคิดหรือข้อสันนิษฐานที่แตกต่างกันของนักวิชาการ วิเคราะห์และวิจารณ์
- การยอมรับในแนวความคิดที่แตกต่างทางวิชาการ และความคิดเห็นอย่างใหม่ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานข้อมูลที่มีเหตุผล

1.3 วิธีการประเมินผล

- สังเกตพฤติกรรมในการเข้าชั้นเรียนและฟังคำบรรยาย ว่าเป็นไปตามที่ตกลงหรือไม่
- ตั้งประเด็นคำถามเพื่อให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นในหัวข้อที่ยังมีความเห็นแตกต่างจากนั้นสังเกตแนวคำตอบของนักศึกษาว่ายอมรับในความแตกต่างทางความคิดของบุคคลอื่นหรือไม่

2. ความรู้

2.1 ความรู้ที่จะได้รับ

- ข้อมูลทางวิชาการในศิลปะสุโขทัยและล้านนา แนวคิด ทฤษฎีทางศิลปะทั้งเก่าและใหม่ รวมทั้งการเพิ่มเติมผลงานการค้นคว้าและงานวิจัยใหม่และแนวทางการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม
- มีการค้นคว้าตรวจสอบข้อมูลใหม่จากหลักฐานทางศิลปกรรมกับเอกสารทางประวัติศาสตร์และหลักฐานทางโบราณคดีด้านต่างๆ

2.2 วิธีการสอน

- บรรยายประกอบการฉายภาพเคลื่อนไหวและโปรแกรม Power Point มีการตั้งคำถามเพื่อให้นักศึกษาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

2.3 วิธีการประเมิน

- รายงาน 2 ฉบับ การนำเสนอผลงานการค้นคว้า การวัดผลความเข้าใจในภาคสนาม สอบกลางภาคและสอบปลายภาค ด้วยข้อสอบ

3. ทักษะทางปัญญา

3.1 ทักษะทางปัญญาที่ต้องพัฒนา

- การคิดวิเคราะห์หรืออย่างเป็นเหตุเป็นผล
- การนำเอาความรู้ไปประยุกต์ใช้กับรายวิชาอื่นและการทำงานในอนาคต

3.2 วิธีการสอน

- บรรยายให้เห็นถึงเหตุและผลจากหลักฐานทางศิลปกรรมฝึกการคิด วิเคราะห์และสรุปผลการศึกษา
- ตั้งคำถามให้นักศึกษาฝึกวิเคราะห์ประเด็นปัญหาอย่างเป็นเหตุเป็นผล

3.3 วิธีการประเมินผลทักษะทางปัญญาของนักศึกษา

- รายงานที่แสดงให้การค้นคว้า การตรวจสอบข้อมูล วิเคราะห์และการแสดงความคิดเห็น การสอบในภาคสนาม สอบกลางภาค สอบปลายภาค โดยเน้นข้อสอบที่มีการใช้ข้อมูลหลักฐาน การคิดวิเคราะห์ และให้คะแนนตามความเป็นเหตุเป็นผลของคำตอบ

4. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

4.1 ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบที่ต้องพัฒนา

- ทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง
- ทักษะการทำงานกลุ่ม

4.2 วิธีการสอน

- แทรกประสบการณ์ในการค้นคว้าข้อมูลของอาจารย์
- แนะนำหนังสือที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในแต่ละสัปดาห์
- นำเสนอตัวอย่างงานวิจัยและการค้นคว้าของผู้สอนและนักวิชาการอื่น

4.3 วิธีการประเมิน

- สังเกตการใช้เวลาว่างนอกชั้นเรียนของนักศึกษา ว่าได้ค้นคว้าหนังสือตามที่แนะนำหรือไม่
- ตรวจสอบการค้นคว้าจากคำถามในชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ

5. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

5.1 ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ พัฒนา

- ทักษะการสื่อสารกับบุคคลอื่น
- ทักษะการค้นคว้าข้อมูลผ่านทางเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ

5.2 วิธีการสอน

- บรรยาย ประกอบภาพสไลด์ ด้วยเครื่อง LCD และมีรายงานประกอบการเรียน เน้นการ
เรียนการสอนแบบสัมมนา โดยการฝึกทักษะให้นักศึกษารู้จักคิดเป็น การแสดงความคิดเห็น
การค้นคว้าและการนำเสนอผลงานอย่างเป็นระบบ
- บรรยายลักษณะรูปแบบโดยทั่วไป เพื่อเป็นพื้นฐานให้กับนักศึกษา
- ให้นักศึกษาค้นคว้าทำความเข้าใจ และวิเคราะห์ตรวจสอบในบางประเด็นเพิ่มเติมโดย
อาจารย์ผู้สอนจะกำหนดหัวข้อให้ไปค้นคว้าและนำมาเสนอโดยการสอบถามหารือ โดยให้
นักศึกษาเลือกทำรายงานเป็นรายบุคคลศิลปะสุโขทัยและล้านนา ในประเด็นที่สนใจ ศิลปะละ 1
เรื่อง

5.3 วิธีการประเมิน

- พิจารณาจากการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน และผลสัมฤทธิ์ของงานที่มอบหมาย

หมวดที่ 5 แผนการสอนและการประเมินผล

1. แผนการสอน

สัปดาห์ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อที่ใช้	ผู้สอน
1	แนะนำเนื้อหาวิชา วัตถุประสงค์ การเรียน-การสอน และการวัดผล	3	บรรยาย อภิปราย และใช้ โปรแกรม Power Point	ศ. ดร. ศักดิ์ชัย สายสิงห์
2	ศิลปะสุโขทัย : ประวัติการศึกษา ค้นคว้าศิลปะสมัยสุโขทัย และการ ใช้ข้อมูลด้านต่าง ๆ เบื้องต้น เกี่ยวกับศิลปะสมัยก่อนสุโขทัย : สุโขทัยมาจากไหน ศึกษาจาก หลักฐานทางโบราณคดีและ ประวัติศาสตร์ศิลปะ	3	บรรยาย อภิปราย และใช้ โปรแกรม Power Point	ศ. ดร. ศักดิ์ชัย สายสิงห์
3	สัมมนาสถาปัตยกรรมสุโขทัย :	3	บรรยาย อภิปราย และใช้	ศ. ดร. ศักดิ์ชัย

	รูปแบบและวิวัฒนาการ		โปรแกรม Power Point	สายสิงห์
4	สัมมนาประติมากรรม	3	บรรยาย อภิปราย และใช้ โปรแกรม Power Point	ศ. ดร. ศักดิ์ชัย สายสิงห์
5	ผลงานวิจัยกับประเด็นใหม่ทาง วิชาการประวัติศาสตร์ศิลปะสุโขทัย	3	บรรยาย อภิปราย และใช้ โปรแกรม Power Point	ศ. ดร. ศักดิ์ชัย สายสิงห์
6	นักศึกษาค้นคว้าหาประเด็นทาง วิชาการ	3	ห้องสมุด	
7	การนำเสนอความก้าวหน้าในการ ค้นคว้า	3	บรรยาย อภิปราย และใช้ โปรแกรม Power Point	ศ. ดร. ศักดิ์ชัย สายสิงห์ ผู้ควบคุม
8	นำเสนอผลงานการค้นคว้า พร้อม ส่งรายงาน ครั้งที่ 1	3	บรรยาย อภิปราย และใช้ โปรแกรม Power Point	ศ. ดร. ศักดิ์ชัย สายสิงห์ ผู้ควบคุม
9	ศิลปะล้านนา : ขอบเขตและประวัติ การศึกษาศิลปะล้านนาและเริ่ม ศิลปะหริภุญชัย	3	บรรยาย อภิปราย และใช้ โปรแกรม Power Point	ศ. ดร. ศักดิ์ชัย สายสิงห์
10	ศิลปะล้านนา : สถาปัตยกรรม : รูปแบบและวิวัฒนาการ	3	บรรยาย อภิปราย และใช้ โปรแกรม Power Point	ศ. ดร. ศักดิ์ชัย สายสิงห์
11	สัมมนาสถาปัตยกรรม	3	บรรยาย อภิปราย และใช้ โปรแกรม Power Point	ศ. ดร. ศักดิ์ชัย สายสิงห์
12	สัมมนาประติมากรรม จิตรกรรม งานประณีตศิลป์และเครื่องถ้วย ล้านนา	3	บรรยาย อภิปราย และใช้ โปรแกรม Power Point	ศ. ดร. ศักดิ์ชัย สายสิงห์
13	นำเสนอผลงานวิจัยและประเด็น ใหม่จากการค้นคว้าศิลปะล้านนา	3	บรรยาย อภิปราย และใช้ โปรแกรม Power Point	ศ. ดร. ศักดิ์ชัย สายสิงห์
14	นักศึกษาค้นคว้าหาประเด็นทาง วิชาการ	3	ห้องสมุด	
15	การนำเสนอความก้าวหน้าในการ ค้นคว้า	3	บรรยาย อภิปราย และใช้ โปรแกรม Power Point	ศ. ดร. ศักดิ์ชัย สายสิงห์ ผู้ควบคุม
16	นำเสนอผลงานการค้นคว้า พร้อม ส่งรายงาน ครั้งที่ 2	3	บรรยาย อภิปราย และใช้ โปรแกรม Power Point	ศ. ดร. ศักดิ์ชัย สายสิงห์ ผู้ควบคุม

2. แผนการประเมินผลการเรียนรู้

ผลการเรียนรู้	วิธีการประเมิน	สัปดาห์ที่ประเมิน	สัดส่วนของการประเมิน
1.1.1-1.7, 2.1.1-2.1.6, 3.1.1-3.1.4, 4.1.1-5, 5.1.2-5.1.3	รายงานการค้นคว้าในประเด็นที่สนใจ 2 ครั้ง	สัปดาห์ที่ 8 และ 16	ครั้งละ 50 คะแนน

เกณฑ์การประเมินผล

มีวิธีการให้คะแนน โดยใช้วิธี อิงเกณฑ์ อิงกลุ่ม อื่น ๆ จากระบบการค้นคว้าและพัฒนาการแต่ละบุคคล

หมวดที่ 6 ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

1. ตำราและเอกสารหลัก

1.1 ศิลปะสุโขทัยและล้านนา

- สันติ เล็กสุขุม. ศิลปะสุโขทัย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ เมืองโบราณ, 2540.
- สันติ เล็กสุขุม. ศิลปะภาคเหนือ : ทรัพยากรชัย-ล้านนา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ เมืองโบราณ, 2538.
- ศักดิ์ชัย สายสิงห์. ศิลปะสุโขทัย : บทวิเคราะห์หลักฐานโบราณคดี จารึกและศิลปกรรม. งานการวิจัยได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติประจำปีงบประมาณ 2545, จัดพิมพ์โดยสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยศิลปากร 2548.
- ศักดิ์ชัย สายสิงห์. ศิลปะล้านนา. กรุงเทพฯ : มติชน, 2556.
- ศักดิ์ชัย สายสิงห์. ศิลปะเมืองเชียงแสน : วิเคราะห์หลักฐานศิลปกรรมร่วมกับหลักฐานทางโบราณคดี และเอกสารทางประวัติศาสตร์. กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร จัดพิมพ์, 2551.
- ศักดิ์ชัย สายสิงห์. ศิลปะเมืองลำพูน: วิเคราะห์หลักฐานศิลปกรรมร่วมกับหลักฐานทางโบราณคดีและเอกสารทางประวัติศาสตร์. รายงานการวิจัยเสนอต่อสำนักศิลปากรที่ 8 เชียงใหม่, 2552, (เอกสารอัดสำเนา)
- ศักดิ์ชัย สายสิงห์. เวียงท่ากาน : พัฒนาการของเมืองโบราณ จากหลักฐานโบราณคดีและศิลปกรรม. รายงานการวิจัยเสนอต่อสำนักศิลปากรที่ 8 เชียงใหม่, 2552, (เอกสารอัดสำเนา)

- ศักดิ์ชัย สายสิงห์. “พระพุทธรูปในประเทศไทย : รูปแบบ พัฒนาการ และความเชื่อของคนไทย” ภาควิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2553.
- ศักดิ์ชัย สายสิงห์. “เจดีย์ในประเทศไทย : แนวคิด คติการสร้าง พัฒนาการทางรูปแบบ และการวิเคราะห์ทางประวัติศาสตร์” ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2556-57.
- ศักดิ์ชัย สายสิงห์. “เจดีย์ในประเทศไทย : รูปแบบ พัฒนาการและพลังศรัทธา กรุงเทพฯ : เมืองโบราณ, 2560.) (ฉบับพิมพ์)
- ศักดิ์ชัย สายสิงห์. ศิลปกรรมโบราณในอาณาจักรสุโขทัย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มิเชียมเพรส, 2561.

2. เอกสารและข้อมูลสำคัญ

ศักดิ์ชัย สายสิงห์. “พระธาตุหริภุญชัย : ต้นแบบเจดีย์ในล้านนา”. ดำรงวิชาการ, ปีที่ 3 ฉบับที่ 6 (กรกฎาคม – ธันวาคม, 2547) : หน้า 59-71.

_____. “พระพุทธรูปสี่หิ้งคือพระพุทธรูปชาติสมาธิเพชรในศิลปะล้านนา”. ศิลปวัฒนธรรม. ปีที่ 26 ฉบับที่ 2 (ธันวาคม, 2547) : หน้า 94-99.

_____. ศักดิ์ชัย สายสิงห์. พระพุทธรูปสำคัญและพุทธศิลป์ในดินแดนไทย. กรุงเทพฯ : เมืองโบราณ, 2554.

สันติ เล็กสุขุม. เจดีย์สมัยสุโขทัยที่วัดเจดีย์เจ็ดแถว. กรุงเทพฯ : เมืองโบราณ, 2534.

3. เอกสารและข้อมูลแนะนำ

หนังสือและบทความที่เกี่ยวข้องกับศิลปะอยุธยาและรัตนโกสินทร์ และเรื่องอื่นที่เกี่ยวข้องใน วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ วารสารศิลปวัฒนธรรม เมืองโบราณ ศิลปากรและอื่นๆ

หมวดที่ 7 การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา

1. กลยุทธ์การประเมินประสิทธิผลของรายวิชาโดยนักศึกษา

1. ในวันแรกของการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอนบรรยายและอธิบายให้นักศึกษาเข้าใจการปรับปรุงรายวิชาจากผลการดำเนินการในปีการศึกษาที่ผ่านมา วิธีการเรียนการสอน การค้นคว้า และประโยชน์ที่ได้จากข้อคิดเห็นและผลการประเมินการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษา เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาพยายามแสดงความคิดเห็นต่อการพัฒนารายวิชา และแสดงทัศนคติของตน ทั้งในครั้งแรกและหลังการเรียนรายวิชานี้

2. การเรียนระบบใหม่โดยการฝึกให้นักศึกษาค้นคว้าศัพท์ข้างในแต่ละคำแต่ละอาทิตย์และ
นำเสนอในชั้นเรียนพร้อมการอภิปรายและคำอธิบายเพิ่มเติมของอาจารย์ผู้สอน
3. การสอบข้อเขียนกลางภาคและปลายภาค เพื่อประเมินพัฒนาการด้านความรู้ของนักศึกษา
4. ส่งเสริมให้นักศึกษาประเมินผลการเรียนการสอนและแสดงความคิดเห็นผ่านระบบการประเมิน
on line ของมหาวิทยาลัย

2. กลยุทธ์การประเมินการสอน

ประเมินจากผลการเรียนของนักศึกษา สรุปรปัญหา อุปสรรคและแนวทางการแก้ไขเพื่อปรับปรุงการ
สอน

3. การปรับปรุงการสอน

ดำเนินการปรับปรุงรายวิชา จัดการเรียนการสอน ทรัพยากรที่สนับสนุนการเรียนการสอน หรือ
องค์ประกอบอื่นที่จำเป็น เพื่อให้สามารถปรับปรุงรายวิชาให้เหมาะสมกับนักศึกษารุ่นต่อไป

4. การทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์รายวิชาของนักศึกษา

เปรียบเทียบการให้คะแนนการรายงานการค้นคว้า การสอบแต่ละข้อ และทบทวนผลคะแนนโดย
การพิจารณาของหัวหน้าภาควิชา

5. การดำเนินการทบทวนและการวางแผนปรับปรุงประสิทธิผลของรายวิชา

นำข้อมูลจากการแสดงความคิดเห็นและการประเมินการสอนของนักศึกษามาวิเคราะห์เพื่อ
ปรับปรุงการสอนแก่นักศึกษารุ่นต่อไป